

Dokumenttyp Rutin	Ansvarig verksamhet Smittskydd Värmland	Organisation Region Värmland	Version 3
Dokumentägare Hanna Brevik Hygiensjuksköterska	Fastställare Andreas Harling Bitr. smittskyddsläkare	Giltig fr.o.m. 2025-11-05	Giltig t.o.m. 2027-11-05

Lathund smittsamma sjukdomar inom öppenvården

Gäller för: Hälso- och sjukvård

Vid allt patientnära vårdarbete gäller basala hygienrutiner. För mer detaljerad information om respektive smitta se *Sjukdomar A-Ö*, www.smittskyddvarmland.se.

Smittsamma sjukdomar	Placering	Vistas i väntrum/allmänna utrymmen	Skyddsutrustning och/eller utökade hygienrutiner	Transport mellan enheter	Städning efter avslutat besök
Bakteriella tarminfektioner - campylobacter - shigella - salmonella - yersinia	Enkelrum med stängd dörr och egen toalett.	Nej	Tvätta händer och underarmar med tvål och vatten innan desinfektion. Visir vid risk för stänk.	Undvik att flytta patient om möjligt. Vid vård som inte kan fördröjas ska berörd enhet informeras om smittrisen.	Kontaktytor i behandlingsrummet, vid behov toaletten, avtorkas med ytdesinfektionsmedel med tensid. I vissa fall krävs utökad städning⁴. Kassera engångsmaterial som kan ha kontaminerats.
Bältros (vid generaliserad bältros – se vattkoppor)	Enkelrum med stäng dörr och egen toalett.	Patient med obehandlad bältros i hals- och ansiktsregionen ska hänvisas direkt in på rummet. Patienten bör inte vistas i väntrum/allmänna utrymmen.		Se "Vistas i väntrum/allmänna utrymmen".	Kontaktytor i behandlingsrummet, vid behov toaletten, avtorkas med ytdesinfektionsmedel med tensid.

Smittsamma sjukdomar	Placering	Vistas i väntrum/allmänna utrymmen	Skyddsutrustning och/eller utökade hygienrutiner	Transport mellan enheter	Städning efter avslutat besök
Blodburen smitta • hiv • hepatit B • hepatit C	Vid pågående blödning eller risk för blödning: Enkelrum med stängd dörr och egen toalett.	Ja	Visir vid risk för blodstänk. Som alltid, använd stick-skyddade produkter.		Kontaktytor i behandlingsrummet, vid behov toaletten, avtorkas med ytdesinfektionsmedel med tensid. Vid större blodspill använd Virkon 1 %. Avfall hanteras som vanligt. Om kraftigt förorenat, hanteras som smittförande avfall.
Calici (noro- och sapovirus) och rotavirus-infektion	Enkelrum med stängd dörr och egen toalett.	Nej	Tvätta händer och underarmar med tvål och vatten innan desinfektion. Visir vid risk för stänk.	Undvik att flytta patient om möjligt. Vid vård som inte kan fördröjas ska berörd enhet informeras om smittrisen.	Ytor: Virkon 1 % Golv: Virkon 1 % Kassera engångsmaterial som kan ha kontaminerats. Kassera toaletterullen.
Clostridioides difficile	Enkelrum med stängd dörr och egen toalett.	Nej	Tvätta händer och underarmar med tvål och vatten innan desinfektion. Visir vid risk för stänk.	Vid undersökning och/eller behandling på annan enhet ska berörd enhet informeras.	Kontaktytor i behandlingsrummet, vid behov toaletten, avtorkas med ytdesinfektionsmedel med tensid. I vissa fall krävs utökad städning⁴. Kassera engångsmaterial som kan ha kontaminerats.
Erysipelas (rosfeber)	Enkelrum med stängd dörr och egen toalett.	Ja, eventuella sår bör vara täckta med förband.		Se placering	Kontaktytor i behandlingsrummet, vid behov toaletten, avtorkas med ytdesinfektionsmedel med tensid.

Smittsamma sjukdomar	Placering	Vistas i väntrum/allmänna utrymmen	Skyddsutrustning och/eller utökade hygienrutiner	Transport mellan enheter	Städning efter avslutat besök
ESBL utan riskfaktorer	Kan samvårdas ESBL-bärare utan riskfaktorer löper mycket liten risk att sprida ESBL. Detta gäller även för patienter med enbart KAD/RIK utan någon övrig riskfaktor.	Ja			Kontaktytor i behandlingsrummet, vid behov toaletten, avtorkas med ytdesinfektionsmedel med tensid.
ESBL med riskfaktorer¹	Enkelrum med stängd dörr och egen toalett.	Patient med följande riskfaktorer för smittspridning ska inte sitta i väntrum och ska direkt in på undersökningsrum: • vätskande sår som inte är täckta med förband • läckande dränage • läckande urinvägskateter eller diarré		Sår bör vara täckta med förband.	Kontaktytor i behandlingsrummet, vid behov toaletten, avtorkas med ytdesinfektionsmedel med tensid. I vissa fall krävs utökad städning⁴. Kassera engångsmaterial som kan ha kontaminerats.
ESBLcarba¹	Enkelrum med stängd dörr och egen toalett.	Patient med följande riskfaktorer för smittspridning ska inte sitta i väntrum och ska direkt in på undersökningsrum: • vätskande sår som inte är täckta med förband • läckande dränage • läckande urinvägskateter eller diarré		Sår bör vara täckta med förband.	Kontaktytor i behandlingsrummet, vid behov toaletten, avtorkas med ytdesinfektionsmedel med tensid. I vissa fall krävs utökad städning⁴. Kassera engångsmaterial som kan ha kontaminerats.
Invasiva grupp A-streptokocker (iGAS) Exempelvis nekrotiserande fasciit, sepsis och barnsängsfeber	Enkelrum med stängd dörr och egen toalett. Vid barnsängsfeber se rutin RUT-29589.	Ja, eventuella sår bör vara täckta med förband.			Kontaktytor i behandlingsrummet, vid behov toaletten, avtorkas med ytdesinfektionsmedel med tensid.

Smittsamma sjukdomar	Placering	Vistas i väntrum/allmänna utrymmen	Skyddsutrustning och/eller utökade hygienrutiner	Transport mellan enheter	Städning efter avslutat besök
Kikhosta	Enkelrum med stängd dörr och egen toalett.	Nej	Munskydd IIR. Vid risk för stänk ska visir användas.	Patient bör bära munskydd och föras direkt in på undersökningsrum och inte vänta i väntrum eller korridor.	Kontaktytor i behandlingsrummet, vid behov toaletten, avtorkas med ytdesinfektionsmedel med tensid.
Luftvägsviros • covid-19 • influensa • RS	Enkelrum med stängd dörr och egen toalett.	Nej	Munskydd IIR + visir/skyddsglasögon. Vid ökad smittrisk används andningsskydd (FFP2/3) + visir/ skyddsglasögon. ²	Patient bör bära munskydd och föras direkt in på undersökningsrum och inte vänta i väntrum eller korridor.	Kontaktytor i behandlingsrummet, vid behov toaletten, avtorkas med ytdesinfektionsmedel med tensid.
MRSA³ (meticillinresistenta stafylococcus aureus)	Enkelrum med stängd dörr och egen toalett.	Patient med följande riskfaktorer ska inte sitta i väntrum: • vätskande sår som inte är täckta med förband • utbredd fjällande hudsjukdom • läckande dränage • läckande urinvägskateter		Sår bör vara täckta med förband.	Kontaktytor i behandlingsrummet, vid behov toaletten, avtorkas med ytdesinfektionsmedel med tensid. I vissa fall krävs utökad städning⁴. Överblivet förbandsmaterial kasseras.
Mykoplasmapneumoni	Enkelrum med stängd dörr och egen toalett.	Nej	Munskydd IIR. Vid risk för stänk ska visir användas.	Patient bör bära munskydd och föras direkt in på undersökningsrum och inte vänta i väntrum eller korridor.	Kontaktytor i behandlingsrummet, vid behov toaletten, avtorkas med ytdesinfektionsmedel med tensid.

Smittsamma sjukdomar	Placering	Vistas i väntrum/allmänna utrymmen	Skyddsutrustning och/eller utökade hygienrutiner	Transport mellan enheter	Städning efter avslutat besök
Mässling	Kontakt ska omedelbart tas med infektionskliniken bakjour. Vid misstanke om mässling ska patienten inte tas in på något rum på vårdcentral/akutmottagning om det bedöms medicinskt möjligt. I annat fall tas patienten in via separat ingång direkt utifrån. Enkelrum med stängd dörr och egen toalett.	Nej	Ta kontakt med Smittskydd Värmland. Gravid och icke immun vårdpersonal/lokalvårdare ska inte vistas i rummet. Andningsskydd FFP3. Vid risk för stänk mot ansiktet ska visir användas.	Vid transport mellan vårdinrättningar ska egen bil alternativt ambulans användas.	Kontaktytor i behandlingsrummet, vid behov toaletten, avtorkas med ytdesinfektionsmedel med tensid. Rummet ska stå tomt med stängd dörr i två timmar innan ny patient.
Tuberkulos (smittsam)	Vårdas på enkelrum med stängd dörr och egen toalett. Vid misstanke om smittsam tuberkulos kontaktas infektionsbakjouren.	Nej	Ta kontakt med Smittskydd Värmland. Andningsskydd FFP3. Gravid personal bör inte vårda patienten.	Transport inom sjukhuset ska om möjligt undvikas. Se rutin RUT-10047.	Kontaktytor i behandlingsrummet, vid behov toaletten, avtorkas med ytdesinfektionsmedel med tensid. I vissa fall krävs utökad städning⁴. Rummet ska stå tomt med stängd dörr en timme innan ny patient.
VRE¹ (Vancomycinresistenta enterokocker)	Enkelrum med stängd dörr och egen toalett.	Patient med följande riskfaktorer för smittspridning ska inte sitta i väntrum och ska direkt in på undersökningsrum: - vätskande sår som inte är täckta med förband - läckande dränage - läckande urinvägskateter eller diarré		Sår bör vara täckta med förband.	Kontaktytor i behandlingsrummet, vid behov toaletten, avtorkas med ytdesinfektionsmedel med tensid. I vissa fall krävs utökad städning⁴. Kassera engångsmaterial som kan ha kontaminerats.

Smittsamma sjukdomar	Placering	Vistas i väntrum/allmänna utrymmen	Skyddsutrustning och/eller utökade hygienrutiner	Transport mellan enheter	Städning efter avslutat besök
Vattkoppor (gäller även generaliserad bältros)	Tas in via separat ingång direkt utifrån. Enkelrum med stängd dörr och egen toalett.	Nej	Icke-immun vårdpersonal/lokalvårdare ska inte vistas i rummet.	Transport inom sjukhuset ska om möjligt undvikas. Vid transport mellan vårdinrättningar ska egen bil alternativt ambulans användas.	Kontaktytor i behandlingsrummet, vid behov toaletten, avtorkas med ytdesinfektionsmedel med tensid. Rummet ska stå tomt med stängd dörr i två timmar innan ny patient.

1) ESBL, ESBLcarba, VRE

Riskfaktorer för smittspridning:

- Diarré
- Stomi med ökat flöde
- Urinvägskateter, inkl. RIK
- Urininkontinens med läckage till omgivningen
- Dränage och andra hudpenetrerande slangar, inkl. pyelostomi (utom PVK/central infart)
- Infekterade och vätskande sår
- Oförmåga att medverka i givna hygienrutiner, till exempel hos patient med kognitiv svikt.

2) Luftvägsviros

Ökad smittrisk: Långvarig vistelse på vådrummet, exempelvis vid vak eller personlig assistans. Nära kontakt med individer med kraftig hosta. Åtgärder som utförs nära ansiktet under en längre tid. Åtgärder som utförs i patientens luftväg (exempelvis bronkoskopi, intubation/extubation, trakeostomi, hjärt/lungräddning, inducerat sputum, hostmaskin, sugning av nedre luftvägar).

3) MRSA

Riskfaktorer för smittspridning:

- Infekterade, inflammerade sår
- Omlägningskrävande sår
- Eksem och fjällande hudsjukdom
- Dränage och andra hudpenetrerande slangar, inkl. pyelostomi (utom PVK)
- Central infart
- Urinvägskateter, inkl. RIK
- Tracheostoma
- Stomi
- Oförmåga att medverka i givna hygienrutiner, t e x hos patient med kognitiv svikt.

4) Utökad städning

Kontaktytor i behandlingsrummet samt toalett, avtorkas med ytdesinfektionsmedel med tensid. Läckage av kroppsvätskor avtorkas med Virkon 1 %. Om patient har fått behandling på dagvårdsmottagning och legat en längre tid (> 1 timme) städa rum och toalett med Virkon 1 %. Bearbeta ytorna noga.

Basala hygienrutiner

Gäller vid allt patientnära vårdarbete. Hygienföreskrifter RIK-11704

Egen toalett

Egen toalett kan vara antingen en toalett inne på ett enkelrum eller en avdelad toalett i närområdet i korridoren. Den ska vara väl markerad och bara användas av den aktuella patienten.

Kassering av engångsmaterial

Vid städning av rummet efter avslutat besök ska engångsmaterial som kan ha kontaminerats kasseras. Inklusive handskar, förkläden och munskydd. Material som förvaras i stängda skåp och där basala hygienrutiner har kunnat följas behöver inte kasseras.

Rengöring av medicintekniska hjälpmedel

Rengöring av förflyttningshjälpmedel - INS-28345

Utarbetad av: Helen Jansson och Hannah Brevik